

METROPOLİTEN YÖNETİM MODELLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ: PARIS VE İSTANBUL ÖRNEĞİ

Kemal YAMAN¹

İsmail Safa AYDIN²

Atıf/©: Yaman, K., ve Aydın, İ. S. (2018). Metropoliten yönetim modellerinin karşılaştırmalı incelenmesi: Paris ve İstanbul örneği. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 1988-1996. doi: 10.17218/hititsosbil.364249

Özet: Türkiye için İstanbul'un yönetimi diğer illere göre daha fazla ön plana çıkmaktadır. İstanbul'un yönetimi genel anlamda Türkiye'nin diğer illerinden farklı olmasa da nüfus ve mekân olarak İstanbul diğer illerden oldukça farklı bir duruma sahiptir. Benzer şekilde Paris, Fransa denince akla gelen ilk şehirdir. Özellikle gönüllü kuruluşlara ve yatay işbirliğine dayanan ve komiteler, dernekler, komisyonlar, çalışma grupları, ortaklıklar, danışma platformları gibi organlarla desteklenen bir yapıya sahip olması Paris'e katkı sağlamaktadır. Türkiye'de yerel yönetim sisteminin ortaya çıkışında esin kaynağı olan Paris Metropoliten Yönetimi ile İstanbul Metropoliten Yönetimi günümüzde çeşitli açılardan birbirinden farklı olarak yönetilmektedir. Bu çalışmada Paris Metropoliten Yönetimi ile İstanbul Metropoliten Yönetimi incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: *Metropoliten Yönetim, Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Metropoliten Yönetimi, Paris Metropoliten Yönetimi, Yerel Yönetimler*

Comparative Analysis of Metropolitan Governance Models: The Cases of Istanbul and Paris

Citation/©: Yaman, K., and Aydın, İ. S. (2018). Comparative analysis of metropolitan governance models: the cases of İstanbul and paris, *Hitit University Journal of Social Sciences Institute*, 11(3), 1988-1996. doi: 10.17218/hititsosbil.364249

Abstract: The management of Istanbul for Turkey is more important than the other cities. Although in general, the management of Istanbul is not different than the other cities of Turkey, its population and location are quite different from others. Similarly, Paris is the first city which comes to mind when we say France. Particularly having a structure based on voluntary organizations and horizontal co-operation and supported by organs such as committees, associations, commissions, working groups, partnerships and advisory platforms, contributes to Paris. At present, Istanbul Metropolitan Government and Paris Metropolitan Government in France, which is the inspiration for the emergence of the local governments systems in Turkey, are managed differently from each other. In this study, Paris Metropolitan Administration and Istanbul Metropolitan Administration will be examined.

Keywords: *Metropolitan Government, Metropolitan Municipality, İstanbul Metropolitan Government, Paris Metropolitan Government, Local Governments*

Makale Geliş Tarihi: 10.12.2017

Makale Kabul Tarihi: 5.12.2018

¹ Sorumlu Yazar, Dr.Öğr.Üyesi., Karabük Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, e-posta kyaman@karabuk.edu.tr. <http://orcid.org/0000-0001-9844-4264>

² Öğr. Gör., Karabük Üniversitesi, Adalet Meslek Yüksekokulu, e-posta ismailsafaaydin@karabuk.edu.tr. <http://orcid.org/0000-0002-4716-8586>

1. GİRİŞ

Metropoliten alanların yönetiminde karşılaşılan sorunlar ülkemizde ve dünyada hala çözülememektedir. Geçmişten günümüze süregelen sorunların yanında yenileri de ortaya çıkmaktadır. Bu sorunları anlamak ve daha uygun bir metropoliten yönetim modeli elde etmek için diğer ülkelerdeki örneklerin incelenmesi gerekmektedir. Bunların arasında Fransa olumlu bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Fransa'da yerel yönetim kültürü oldukça eski tarihlere dayanmaktadır. Avrupa'nın en önemli ülkelerinden biri olan Fransa gerek üniter devlet yapısı gerekse bu süreçte geçirdiği demokrasi geçmişiyle dünya genelinde çeşitli ülkelere model teşkil etmektedir. Fransa, yönetsel sistem ve kamu yönetimi açısından Osmanlı'dan beri Türkiye'yi etkilemektedir. Bu çalışmada Türkiye'nin en kalabalık şehri İstanbul ve Fransa'nın başkenti Paris'in metropoliten yönetimleri incelenecek, benzerlikleri ve farklılıkları tartışılacaktır.

2. FRANSA VE PARİS

2.1. Fransa

Fransa Avrupa'nın en önemli ülkelerinin başında gelmektedir. Günümüzde bu ülke 3 seviyeli bir yerel yönetim sistemine sahiptir ve bu sistem toplamda 36.791 belediye (Commune), 99 il (Département) ve 26 bölgeden (Région) oluşmaktadır (Turan, 2013, s. 257). Lyon, Marsilya ve başkent Paris Fransa'nın özel statülü yönetimlerine sahip şehirleridir. Paris hem bir şehir hem de belediye olarak özel bir konumda yer almaktadır ve şehirde 2.25 milyon kişi yaşamaktadır (Chambre Régionale des Comptes, 2015, s. 4). Paris tarihsel süreç boyunca önemini koruyarak günümüzün en modern şehirleri arasında yerini almıştır. Paris kelimesi hem bir bölge yönetiminin hem de metropoliten belediye yönetimi bölgesinin adı olarak kullanılmaktadır (Gül ve Batman, 2013, s. 26).

Fransa bölgelerden ve bu bölgelerin içerisinde yer alan illerden oluşmaktadır. Paris'in bulunduğu Île-de-France bölgesi Fransa'nın en önemli şehri ve bölgesi konumundadır. Bu bölge ülkesel üretimin önemli bir kısmını gerçekleştirmektedir. Île-de-France Bölgesi, Avrupa Birliği ülkeleri arasında en yüksek Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH)'ya sahiptir ki bu Fransa'nın GSYH'sının %30,9'u ve Avrupa Birliği'nin GSYH'sının %4,6'sını oluşturmaktadır ("Institut D'Amenagement at D'Urbanisme" [IAU], 2018). Bunun yanında Île-de-France Bölgesi demografik profili, genç insanlara çekiciliği ve en nitelikli çalışanlara sahip olması ile diğer bölgelerden ayrılmaktadır (Bourdeau-Lepage, 2014, s. 3). Île-de-France Bölgesi 12,012 km²'lik araziye sahip olup, bölgede 12 milyon kişi yaşamakta (km²/999) ve 6,1 milyon kişiye istihdam sağlamaktadır (IAU, 2018). Bu anlamda Île-de-France Bölgesi sahip olduğu iş olanakları ve metropoliten işlevleri ile sürekli olarak insanları kendisine çekmektedir. Her sene 57.000 genç çalışan ve öğrenci Île-de-France bölgesine yerleşmektedir (Mayer-Blimont, Cesari, Klein, Nicolle & Vigier, 2017, s. 10).

Île-de-France bölgesinde 8 il bulunmakta ve merkez olan Paris şehri 20 ilçeden (alt kademe belediye) oluşmaktadır. Diğer bölümler ise Essonne, Hauts-de-Seine, Val-de-Marne, Yvelines, Seine-et-Marne, Seine-Saint-Denis, Val-d'Oise olarak adlandırılmaktadır. Paris'in 20 ilçesi diğer illerde olduğu gibi, Lyon ve Marsilya hariç, birer tüzel kişiliğe sahip değildir ve idari birimlerdir. İdari birim olmalarına rağmen seçimle işbaşına gelen ilçe meclisleri tarafından yönetilirler (Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı [TESEV], 2009, s. 63).

Bölgeler 1982 yasasıyla ortaya çıkmışken, Fransa'nın en yeni yönetim birimleri olarak 2003'teki anayasa değişikliğiyle yeniden düzenlenmiştir. Fransa için metropoliten alanların yönetiminde

koordinasyon ve planlama birimi olarak işlev görmektedir (Gül ve Batman, 2013, s. 26). Île-de-France bölgesinde 209 Bölge Meclisi üyesi bulunmaktadır ve bunlar bölge sakinleri tarafından 6 yıllığına seçilmektedir (Castro, Denissof, Casi, Le Dantec and Nexitu. 2013, s 78). Bölge meclisi ekonomik kalkınmayı sağlama, mekânsal planlamayı yapma, turizm ve mesleki eğitimin sağlanması gibi görevlere sahiptir. Bu görevlerin bölge meclisine verilmesi ile amaçlanan tüm ülkeyi ve bölgeleri ilgilendiren konularda bütünlük sağlamaktır (Turan, 2013, s. 259).

2.2.Paris Metropoliten Alanı

Paris şehri vali (Préfe) ve Paris Meclisi tarafından 20 ilçeye bölünerek yönetilmektedir ve her ilçenin kendi belediye binası ve belediye başkanı bulunmaktadır. Paris belediyesi 15. ilçede yer almaktadır ve Paris Meclisi (Conseil de Paris) tarafından yönetilmektedir. Bu meclis 6 yılda bir yenilenen 163 üyeden oluşmaktadır ve bu kişiler 20 ilçeden seçilmektedir (Castro ve diğerleri, 2013, s. 70). Bu meclis belediyeyi ve Paris şehrini ilgilendiren her konuda karar almaktadır. Paris belediye meclisi ve ilçe meclisleri şehir sakinleri tarafından seçilmektedir ve bu meclislerin üyeleri başkanlarını seçmektedir (Collectivites-locales, 2017, s. 1).

Paris metropoliten yönetim modeli "MAPTAM" (Modernisation de l'Action Publique Territoriale et l’Affirmation des Métropoles) adındaki kanunla yapılmıştır (Brett-Visset, 2014, s. 1). Ocak 2016'dan beri kentsel planlama, konut yapımı, iklimsel değişimle mücadele ve ekonomik gelişme için birlikte çalışmak üzere Saine-Saint-Denis, Hauts-de-Seine, Val-de-Marne, Argenteuil ve Portes de l'Essonne bölgelerinin belediyeleri metropol olacak şekilde bir araya getirilerek "The Big Paris" (Le Grand Paris) olarak adlandırılmıştır ("La-Metropole-Du-Grand-Paris", 2017). The Big Paris toplamda 131 belediyeden (Paris dahil) ve 7 milyon nüfustan oluşmaktadır.

Nüfusu 50.000 ve 500.000 arasında olan yerlerde kentsel alan yönetimi için kurulan metropoliten yönetimler, üst kademe yönetsel yapılar olarak 500.000 ve üzeri nüfuslu kentsel alanlarda belediyeler arası işbirliğini sağlama niteliğindedir (Gül ve Batman, 2013, s. 26).

Diğer şehirlerde hem il için hem de belediye için iki ayrı yönetim bulunurken Paris'te bu ikisi birleşerek görev yapmaktadır. Yani metropoliten belediye görevlerini yapmak için de (Metropoliten belediye meclisi), bölgesel yönetimin işlerini yapmak için de (Genel meclis) aynı meclis toplanmaktadır. Metropoliten alan; metropol meclisi üyeleri, bölge meclis üyeleri ve başkanın yer aldığı 209 kişiden oluşan metropol meclis tarafından yönetilmektedir ("La-Metropole-Du-Grand-Paris", 2017).

Paris başkanı Paris Meclisi tarafından seçilmektedir (Castro ve diğerleri, 2013, s. 78). Paris Meclisi tarafından 6 yıllığına gizli oy ve mutlak çoğunlukla seçilen başkanın sorumluluğu da gene bu meclise karşıdır (Tarhan, 2013, s. 110). Oldukça fazla sayıda başkan yardımcısı da başkana yardımcı olmak için görevde bulunur. 40.000 nüfuslu bir belediye başkanının yıllık kazancı 27.000 Euro olurken Paris'te bu miktar iki katına çıkmaktadır (Gürlesel, 2015, s. 66). Paris'in özel statüsü olmasını sağlayan en önemli unsurlardan biri olarak da Kolluk-Emniyet Valisi'nin Paris Meclisi'nde devletin temsilcisi olarak yer almasıdır (Turan, 2013, s. 264). Burada güvenlikle ilgili asıl yetkiler Kolluk-Emniyet Valisi'nde bulunmakta geride kalan sınırlı kolluk yetkileri başkan tarafından yerine getirilmektedir. Bu meclise çalışmalarında yardımcı olmak üzere sosyal ve ekonomik meclis (Social Economic Council) ortaya çıkartılmıştır ve bu meclis iş çevrelerinden, sendikalardan, ilgili özel ve kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerden oluşturulmakta ve danışma işlevi gören bir yönetim organı olarak hizmet vermektedir (Gül ve Batman, 2013, s. 27).

Paris Metropoliten yönetiminin yetki alanları içerisinde kentsel planlama, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişme, konut, kent politikası, çevre ve yaşam alanlarının korunması gibi projeler yer almaktadır. Bu geniş çaplı projelerden anlaşıldığı üzere Paris Metropoliten yönetimi hem sorumlu olduğu alanlar bakımından hem de coğrafi olarak oldukça geniştir. 2 Milyon kişinin kent merkezinde, 10,5 milyon kişinin ise banliyöleri oluşturan 1500 kadar köy ve kasabalarda yaşadığı Paris Metropolü son dönemde demokrasi konusunda eleştirileri de beraberinde getirmektedir (Eliçin, 2017, s. 45). Öncelikli olarak bu 1500 kadar köy ve kasaba yönetime etki edecek herhangi bir girişime (yasa yapma otoritesine) sahip değildir (Gilli ve Offner, 2009, s. 50). Yani buradaki nüfus ya da politik durum metropol yönetimine katılamamaktadır. Aynı doğrultuda Büyük Paris Metropolünün meclisinde yer alan meclis üyelerinin birçoğu aynı zamanda komün birliklerinin yürütme organlarında görev yaptıkları için görev yığılması ortaya çıktığı konusu da eleştirilmektedir (Eliçin, 2017, s. 45).

Paris'in metropoliten yönetim modeli incelendiğinde yerel yönetimler arasındaki yatay işbirliğine dayanan ve komiteler, dernekler, komisyonlar, çalışma grupları, ortaklıklar, danışma platformları gibi organlarla desteklenen bir yapıya sahip olduğu görülmektedir (Andersson, 2012, s. 6). Yine burada merkezi yönetim tarafından çıkartılan yasalarla bölgesel yönetime kaynak aktarımı sağlanmaktadır. Böylece bölge yönetimleri merkez yönetimden aldıkları kaynakları, Paris belediyesi ile birlikte aynı metropoliten alan üzerinde kullanmaktadır.

3. TÜRKİYE VE İSTANBUL

3.1. Türkiye

Türkiye 7 bölgeden ve 81 ilden oluşmaktadır. Merkezi yönetim ve yerinden yönetim kuruluşları ile örgütlenen Türkiye'nin merkezi yönetiminin temel örgütlenme birimi illerden oluşmakta, bölge istisnai bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır (Eryılmaz, 2009, s. 113). Yerel yönetim birimleri belediyeler, il özel idareleri ve köylerdir. İstanbul Türkiye'nin en önemli ili olarak nitelendirilmektedir.

İstanbul coğrafi konumu, stratejik önemi, tarihi geçmişi, doğal ve kültürel zenginliği, nüfus yoğunluğu ve ekonomik özellikleri bakımından Türkiye'nin en önemli şehri konumunda yer almaktadır. Oldukça eski bir tarihe sahip olan İstanbul coğrafi konumu itibarıyla her zaman bir cazibe merkezi olmuştur. Doğu Roma İmparatorluğu, Bizans İmparatorluğu ve Osmanlı İmparatorluğu dönemlerinde başkent olarak kullanılmıştır. Günümüzde 14 milyon 804 bin kişi ile Türkiye'nin en çok nüfusa sahip ili olan İstanbul'da Türkiye nüfusunun %18,5'i ikamet etmektedir (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2017). Türkiye'nin en önemli şehri konumunda bulunan İstanbul'un Türkiye'nin ihracatı içerisindeki payı %52,8'dir (Gürlesel, 2015, s. 43).

3.2. İstanbul Metropoliten Yönetimi

1950'lerden günümüze doğru başta İstanbul olmak üzere Türkiye'nin metropol şehirlerinin diğer şehirlerden farklı bir yönetim modeli ile yönetilmesine yönelik olarak çalışmalar yapılmıştır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi 3030 sayılı kanun ile 1984 yılında kurulmuştur (Zengin, 2014, s. 104). Günümüzde İstanbul Büyükşehir Belediyesi 40 ilçeden oluşmakta olup, yetki alanı 5460,85 km² (5343,22 km² kara alanı ve 117,63 km² göl alanı)'dir ("İstanbul Büyükşehir Belediyesi", 2018).

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre İstanbul Büyükşehir Belediyesi; belediye meclisi, belediye

encümeni ve belediye başkanından oluşmaktadır. İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nin üye sayısı 310'dur. Bu meclis ilçe belediye meclislerine halk tarafından doğrudan seçilen meclis üyeleri ve ilçe başkanlarından oluşmaktadır. Belediye meclisi bütçeden, çevre düzenine, kadro yapılanmasından stratejik plan ve faaliyet raporlarının onaylanmasına kadar oldukça geniş yetkilere sahiptir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi meclis üyeleri ve belediye başkanı seçimi nispi temsil sistemine göre yapılır ve tek dereceli seçim sistemi uygulanır (Tarhan, 2013, s. 155).

Belediye encümeni ise belediye başkanı, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından seçilen 5 üye ve belediye başkanının birim amirleri arasından seçtiği 5 üyeden oluşmaktadır. Belediye encümeni çeşitli konularda meclise görüşünü bildirirken, bazı konularda meclisten gelen kararları uygular. Belediye başkanı İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin en üst amiridir. Belediyeyi stratejik plana göre yönetmek, halkın menfaatlerini korumak, büyükşehir belediye meclisine ve encümene başkanlık etmek gibi görevlerin yanı sıra personeli, belediyeyi ve bağlı kuruluşlarını denetlemek görevlerine sahiptir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisindeki seçmenler tarafından 5 yıllığına seçilen başkan büyükşehir belediye meclisinin aldığı kararları yürütmekle görevlidir. Sonuç olarak hiyerarşik yapı incelendiğinde başkan, genel sekreter, genel sekreter yardımcısı, daire başkanları, müdürler, müdür yardımcısı, şefler, memur ve işçilerden oluşan bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Başkan yardımcısı ise bulunmamaktadır. Bunların dışında büyükşehir belediye meclisi üyeleri arasından seçilecek en az beş, en çok dokuz kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurulmaktadır (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 2004). Bu komisyonlar arasında çevre ve sağlık komisyonu, plan ve bütçe komisyonu, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu sayılabilir. İhtisas komisyonlarında görüşülen çeşitli konular büyükşehir belediye meclisi tarafından karara bağlanır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi il mülki sınırı içerisinde tek elden yönetilmektedir. 5216 sayılı yasanın 27/1. maddesine göre büyükşehir kapsamında yer alan belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyon büyükşehir belediyesi tarafından sağlanmaktadır. Büyükşehir belediyesi ve ona bağlı büyükşehir ilçe belediyelerinden oluşan iki kademeli bir yapıya sahip olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi uyum ve koordinasyonun sağlanması ile birlikte merkezîyetçi bir yapıyı ortaya çıkarmaktadır (Yıldırım, Gül ve Soner, 2015, s. 214).

İstanbul'un kentsel sorunları incelendiğinde başta işsizlik olmak üzere, eğitim ve sağlık hizmetlerinin yetersizliği, suç oranı yüksek ve düşük mahalle gruplamaları gibi konular genel itibarıyla karşımıza çıkmaktadır (Bilen, Ökten ve Gökalp, 2012, s. 35). Öte yandan İstanbul'un bir diğer büyük sıkıntısı olarak kişi başına düşen yeşil alan miktarı karşımıza çıkmaktadır. Gelişmiş ülkelerde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 20 metrekareye kadar çıkabilirken, ideal olanın 10 ile 15 metrekare olduğu, İstanbul'un ise bu açıdan çok alt sıralarda bulunduğu görülmektedir ("World Cities Culture Forum", 2018).

4. İSTANBUL VE PARİS METROPOL YÖNETİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

İstanbul ve Paris metropoliten yönetim modellerinin temel özellikleri karşılaştırmalı olarak Tablo 1'de verilmiştir. Her iki şehrin temel demografik ve ekonomik özelliklerine bakıldığında; Paris'in nüfusu İstanbul'dan yaklaşık üç milyon daha az olmasına rağmen yüzölçümünün İstanbul'un 2,5 katı olması Paris'in daha geniş bir alana yayıldığını göstermektedir. İstanbul ve Paris'in toplam ülke nüfusunun yaklaşık %18'ini barındırıyor olması her ikisinin de ülkenin en büyük şehri (primecity) olduğu görülmektedir. Toplam GSYH (Paris=660 Milyar €, İstanbul 220 Milyar €) ve

kişi başına GSYH değerleri (Paris=56.000 €, İstanbul 14.638 €) bakımından Paris'in İstanbul'a göre çok iyi durumda olduğu görülmektedir.

Büyükşehir belediye başkanı seçimi İstanbul'da seçmenler tarafından doğrudan, Paris'te meclis üyeleri arasından yapılmaktadır. Başkanların görev süreleri İstanbul'da 5, Paris'te ise 6 yıldır. İstanbul'da başkan yardımcılığı pozisyonu olmamasına karşın Paris'te ilçe belediye sayısı kadar (20 adet) başkan yardımcısı bulunmaktadır. Paris belediyesinin kuruluşu (1793) İstanbul belediyesine göre (1855) daha eskilere dayanmakta olmasına karşın metropoliten şehir oluşu (2003) İstanbul'dan (1984) daha sonra gerçekleşmiştir. Metropoliten belediyesi olabilmek için asgari nüfus koşulu Fransa'da 500.000 Türkiye'de 750.000'dir. Metropoliten yönetime bağlı ikinci kademe belediye sayısı (39'a 20) ve belediye meclis üyesi sayısı (310'a karşı 163) bakımından İstanbul Paris'e göre sayısal üstünlüğe sahiptir. Yönetim modeli, mali yapı ve yetki parametreleri açısından her iki şehrin de aynı özelliklere sahip olduğu görülmektedir. İstanbul metropoliten yönetimi merkezi bütçeden %6 pay alırken Paris merkezi bütçeden İstanbul'a kıyasla daha fazla (%8,5) pay almaktadır. Her iki metropoliten yönetim modelleri arasındaki diğer farklılıklar incelenen parametreler açısından Tablo 1'de verildiği gibidir.

Tablo 1. İstanbul ve Paris Metropoliten Yönetimlerinin Karşılaştırılması

Parametreler	İstanbul	Paris
Yüzölçümü (km ²)	5.343	12.012
Nüfus ¹	15.029.231	11.797.021
Kentte Yaşayan Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı(%)	18,6	18,8
GSYİH (Milyar €)	220 ²	660 ³
Kişi başı GSYH (€)	14.638	56.000
Başkan Seçim Yöntemi	Seçmenler	Meclis
Başkanın görev süresi	5	6
Başkan Yardımcısı	Yok	Var (İlçe Belediye Başkanları)
Belediye kuruluş yılı	1855	1793
Metropoliten belediye oluşu yılı	1984	2003(2016)
Metropoliten Belediye Nüfus Kriteri	>750.000	>500.000
İlçe belediye sayısı	39	20
Meclis oluşumu	Halkın seçtiği	Halkın seçtiği
Meclis toplanma aralığı	Ayda bir	3 ayda bir
Meclis üye sayısı ³	310	163
Belediye Başkanı	Mevlüt Uysal	Anne Hidalgo
Yönetim modeli	İki aşamalı	İki aşamalı
Yetki	Genel yetki	Genel yetki
Denetim	Yargı ve merkezi denetim	Yargı ve sınırlı merkezi denetim
Yönetim Organları	Güçlü Başkan, Encümen, Meclis	Başkan, Meclis
Belediye Hizmet Alanı	Dar	Geniş
Valinin Meclis Toplantısına Katılabilmesi	Yok	Var
Eğitim, Sağlık ve Güvenlik Hizmetleri	Merkezi Yönetim Sorumluluğunda	Belediye Yönetimi
Meclis Seçim sistemi	Tek turlu	Belediye nüfusuna göre 2 ayrı sistem
Mali Yapı	Özerk	Özerk
Merkezi Bütçeden aldığı Pay(%)	6	8,5

¹31 Aralık 2017 verileri

² 2014 yılına ait olup 31.12.2014 tarihli Euro/TL kuru üzerinden hesaplanmıştır.

³2017 verileri

Kaynak: World Cities Culture Forum (2018), İBB Stratejik Plan (2015-2019);İBB Faaliyet Raporu (2017, s. 41-49); Çelikyay (2010, s. 64); Turan (2013, s. 263-280);Şengül (2012, s. 31-44); Tarhan (2013, s. 101-120)

5.SONUÇ

Paris ve İstanbul metropoliten alan yönetimleri incelendiğinde İstanbul'da ve Paris'te kentsel alanın il düzeyine yayıldığı gözlemlenmektedir. Bu iki metropoliten alan da benzer şekilde ülkenin diğer metropoliten alanlarından daha fazla ön plana çıkmaktadır. Fransa ve Türkiye metropoliten yönetimindeki farklılıkların başında ise Fransa'da yer alan bölge yönetimlerinin metropoliten yönetime etkisi gelmektedir. Bölge yönetimleri ile çeşitli danışma meclisleri kurularak sivil katılıma teşvik artmaktadır.

Paris metropoliten yönetimi ile İstanbul metropoliten yönetimi kıyaslandığında, Paris'te belediye organları arasındaki ilişkide güç belediye meclisi ile belediye başkanı arasında daha fazla dengede bulunmaktadır. Buradaki meclis daha işlevsel olarak görevini yerine getirmektedir. Paris metropoliten yönetim modelinde yerel yönetimler arasındaki yatay işbirliğine dayanan ve komiteler, dernekler, komisyonlar, çalışma grupları, ortaklıklar, danışma platformları gibi organlarla desteklenen bir yapının bulunması dikkat çekmektedir. Bu yapı İstanbul metropoliten yönetiminden farklı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Paris metropoliten yönetiminde başkan Paris Meclisi tarafından 6 yıllığına seçilirken, İstanbul'da doğrudan seçmenler tarafından 5 yıllığına seçilmektedir. Paris metropoliten yönetiminde başkan metropoliten meclisin de başında yer alır ve başkan yardımcılara sahiptir. İstanbul metropoliten yönetiminde belediye meclisinin ve belediye encümeninin başında belediye başkanı bulunmaktadır fakat başkan yardımcıları yoktur. Bu noktada Paris metropoliten yönetiminde Kolluk-Emniyet valisinin de bulunması İstanbul metropoliten yönetimden farkını ortaya çıkarmaktadır. Paris başkanının meclis tarafından seçilmesi onun meclise karşı sorumlu olduğu sonucunu da ortaya çıkarmaktadır. Yani başkan yetkisini meclisten almaktadır. İstanbul örneğinde ise başkan seçmenler tarafından seçildiği için ve yetkisini de merkez yönetiminden aldığı için meclise karşı bir sorumluluğu bulunmamakta, meclise başkanlık etmektedir.

KAYNAKÇA

- Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2016. (2017, Ocak). Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, 24638. Erişim adresi: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24638>*
- Andersson, M. (2012). Metropolitan management-approaches and implications, *Sixth Urban Research And Knowledge Symposium, 9-17, Barselona.*
- Bilen Ö., Ökten, A. ve Gökalp, F. (2012). İstanbul'da suçun kentsel sorun algısındaki yerinin birliktelik kuralları ile incelenmesi, *Megaron, 7(1),26-35.*
- Bourdeau-Lepage, L. (2014). The greater Paris: A plan for a global city, Ersa 54th Congress. Erişim adresi: <http://www-sre.wu.ac.at/ersa/ersaconfs/ersa14/e140826aFinal00867.pdf>
- Brett-Visset, F. (2014). *Note rapide, territoire, la métropole du grand Paris : décriptage(S), N°644, Institut D'aménagement Et D'urbanisme.*
- Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004, 10 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı:5216). Erişim adresi: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf>
- Castro, A. R., Denissof, S., Casi, S., Le Dantec, J. ve Nexitu, B. (2013). *Gouverner la métropole du grand Paris, systèmes métropolitains, Atelier International Du Grand Paris.*
- Chambre Régionale Des Comptes, (2015), *Le département de Paris, Rapport d'observations définitives et sa réponse, Exercices Et Suivants.*
-

- Collectivites-Locales (2017, 11 Mayıs), <Http://www.collectivites-locales.gouv.fr/election-des-conseillers-municipaux-et-maire>
- Çelikyay H. (2010). Avrupa Birliği ülkelerinde metropoliten kent yönetim sistematiği:İstanbul ve Londra kentleri incelemesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Eliçin, Y. (2017). Fransa'da Yerelleşme Reformları: Türkiye üzerinden bir değerlendirme, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13),37-54.
- Eryılmaz, B. (2009). *Kamu yönetimi*, Okutman Yayıncılık, Ankara.
- Gilli, F., Offner, J. (2009). *Paris, métropole hors les murs: Aménager et gouverner un Grand Paris*. Paris: Presses de Sciences Po (P.F.N.S.P.).
- Gül, H. ve Batman, S. (2013). Dünya ve Türkiye örneklerinde metropoliten alan yönetim modelleri ve 6360 sayılı yasa, *Yerel Politikalar Dergisi*.
- Gürlesel, C. (2015). Ekonomi ve Dış Ticaret Raporu, Türkiye İhracatçılar Birliği, http://www.tim.org.tr/files/downloads/Raporlar/ekonomi_dis_ticaret_raporu_2015.pdf
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi (2017, 1 Aralık). Erişim adresi: <https://www.ibb.istanbul/SitePage/Index/82>
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Faaliyet Raporu (2018, 9 Ağustos), Erişim adresi :<https://www.ibb.istanbul/Uploads/2018/4/2017-ibb-Faaliyet-Raporu.Pdf>
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Plan_2015-2019, (2018, 9 Ağustos). Http://www.İbb.Gov.Tr/Tr-Tr/Kurumsal/Birimler/Stratejikplanlamamd/Documents/2010_2014/Stratejikplan15_19.Pdf
- La-Metropole-Du-Grand-Paris, (2017, 11 Mayıs), Erişim adresi: <Http://www.Prefectures-Regions.Gouv.Fr/İle-De-France/Region-Et-İstitutions/Portrait-De-La-Region/Le-Grand-Paris/La-Gouvernance-Du-Grand-Paris/La-Metropole-Du-Grand-Paris>.
- Mayer-Blimont, V., Cesari, E., Klein, O., Nicolle, J.M. ve Vigier, J.F. (2017). *Nouvelle Organisation Territoriale Pour Le Grand Paris: Quel Risque D'effets Frontière?*, Institut D'aménagement Et D'urbanisme, Paris.
- Institut D'Amenagement at D'Urbanisme (2018, 10 Kasım). Erişim adresi: <https://www.iau-idf.fr/en/resources/publications/edition/Paris-Region-Key-Figures-2018.html>
- Şengül, R. (2012). Fransa'da yerinden yönetim politikalarının belediye yönetimine etkileri, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 31-44.
- Tarhan, E. (2013). Büyükşehir belediyelerinde belediye başkanının yetkileri: Fransa (Paris), İngiltere (Londra), Türkiye karşılaştırmalı analizi, *SAÜ Fen Edebiyat Dergisi*, 15(2), 101-120.
- Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı, (2009), *Yerel yönetim sistemleri- Türkiye ve Fransa, İspanya, İtalya, Polonya, Çek Cumhuriyeti, İstanbul*, Tesev Yayınları.
- Turan, H.T. (2013), *Bölgeler Avrupası'nda Fransız yerel yönetimleri İçinde Okçu*, Murat & Özgür, Hüseyin, *Dünyada Yerel Yönetimler*, Seçkin Yayınevi.
-

World Cities Culture Forum, (2018, 15 Kasım).
<http://www.worldcitiescultureforum.com/cities/istanbul>, Erişim 10.11.2017.

Yıldırım, U., Gül, Z. ve Soner, A. (2015). İl mülki sınırı büyükşehir belediye modelinin getirdiği yenilikler, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10(2), 205-229.

Zengin, O. (2014), Büyükşehir belediyesi sisteminin dönüşümü: son on yılın değerlendirilmesi, *Ankara Barosu Dergisi*, 2014(2), 91-116.